

Gezonde gemeente map – Inleiding

Wat kunt u er mee? Hoe werkt u er mee?

Een dikke map met veel materialen ligt voor u. Waar zullen we beginnen? Als eerste maar eens even grasduinen door de map en de vele verschillende werkwijzen tegenkomen. Deze map is het uitvloeisel van enerzijds de twintig gezonde gemeente scans van de afgelopen anderhalf jaar en de vraag van gemeenten 'hoe nu verder?' en komt anderzijds voort uit de vele werkwijzen en methoden waar zowel gemeenteopbouwwerkers als docenten de afgelopen jaren ervaring mee hebben opgedaan. Voeg daarbij nog de ideeën van nieuwe stafleden en zo valt er heel veel te bieden aan gemeenten om hen te ondersteunen. In deze map proberen we dit allemaal bij elkaar te brengen en te kaderen binnen de kenmerken van de 'gezonde gemeente scan'.

De gezonde gemeentescan

De gezonde gemeente scan is ontwikkeld in Engeland naar aanleiding van de vraag hoe het komt dat bepaalde gemeenten krimpen en andere gemeenten groeien. Een vraag die in Engeland door Robert Warren en collega's gesteld werd in het kader van gemeenteopbouw binnen de Anglicaanse Kerk. Warren kwam tot de conclusie dat gemeenten van allerlei signatuur, met verschillende typen voorgangers en verschillende leiderschapsstructuren, een periode van groei kunnen doormaken, zelfs als zij daar niet eens bewust op uit zijn. Ook aspecten als of het een stads- of plattelandsgemeente betrof en het aantal gemeenteleden speelden geen rol. Robert Warren ontdekte een aantal specifieke gemeenschappelijke kenmerken die wel bepalend zijn voor de groei en gezondheid van de gemeente.

Gezonde gemeenten zijn gemeenten die een bepaald evenwicht hebben, geen gemeenten waar pijn afwezig is of gemeenten die vooral getalsmatig groeien. Het zijn wel gemeenten die zorg dragen voor het leven van de kerk en haar voeding. Men ontdekte dat er in een gezonde gemeente een evenwicht is tussen verschillende kenmerken. Op basis van deze kenmerken is de 'gezonde gemeente scan' ontwikkeld. Deze scan is op een eenvoudige, interactieve manier te gebruiken in de gemeente. Naar aanleiding van deze zeven kenmerken wordt een profiel van de gemeente gemaakt. Zo verwoordt de gemeente zelf waar zij staat en tegelijkertijd waarin zij verlangt te groeien. Het is een handvat om als gemeente mee verder te gaan. Veel gemeenten ervaren de scan als een spiegel die hen wordt voorgehouden en waar ze zelf in kijken.

De kenmerken van een gezonde gemeente zijn:

1. bezield zijn door geloof
2. een naar buiten gerichte blik
3. op zoek naar wat God wil
4. de kosten van groei en verandering onder ogen zien
5. leven als een echte gemeenschap

6. ruimte maken voor iedereen
7. een paar dingen doen en deze goed doen

Binnen Baptistengemeenten

De afgelopen anderhalf jaar is in twintig gemeenten een *Gezonde gemeente scan* gedaan.¹ Deze gegevens zijn bij elkaar gelegd en hieruit kwam naar voren dat gemeenten vooral sterk zijn in *een paar dingen goed doen* en *ruimte maken voor iedereen* en zwakker zijn in de *naar buiten gerichte blik* en *op zoek naar wat God wil*. De meeste gemeenten gaven aan de komende tijd vooral te willen inzetten op *zoeken wat God wil*, vaak in combinatie met *een naar buiten gerichte blik* en in een aantal situaties samen met *bezield zijn door geloof*. Deze kenmerken hebben dan ook de meeste nadruk in deze map.

De gezonde gemeente map

In deze map vindt u veel materialen en werkwijzen omschreven die kunnen helpen om te groeien in een van de kenmerken waar u als gemeente prioriteit aan wilt geven. De map sluit aan bij het Handboek Gezonde gemeente dat als basisboek bij deze map hoort. Het is prettig om dat boek erbij te pakken als u zich meer wilt verdiepen in een van de kenmerken. Als u als gemeente zegt 'wij willen groeien in onze blik naar buiten', dan kunt u kijken naar werkwijzen in de map bij dit kenmerk en bespreken welke manieren bij uw gemeente passen.

De opzet

Het eerste hoofdstuk is een inleidend hoofdstuk met achtergrondinformatie over de map, over identiteit van Baptistengemeenten en de relatie met de omgeving. Elk volgend hoofdstuk gaat in op een van de kenmerken uit de Gezonde gemeente scan. Per kenmerk vindt u als eerste een inleiding op het kenmerk zodat u globaal weet waarover het kenmerk gaat. Daar staan een aantal vragen en bijbelteksten bij die u kunt bespreken binnen de raad, werkgroep of gemeente. Vervolgens krijgt u 3 of 4 werkwijzen aangereikt, zodat u kunt kiezen wat het beste bij uw gemeente past. Aansluitend geven we meestal een verwijzing naar kringmateriaal en toerustingsmogelijkheden en sluiten we af met een pagina literatuur en website verwijzingen. Omdat de meeste gemeenten hun prioriteiten leggen bij de kenmerken 1, 2 en 3 en deze kenmerken het meest aansluiten bij het jaarthema 2010/2011 'Laat de vlam weer branden', gaat de map op deze kenmerken het meest uitgebreid in. De verschillende werkwijzen staan beknopt beschreven, zodat u een goede impressie krijgt. Over het algemeen berust een werkwijze op een boek waar we naar verwijzen en dat we zeer aanbevelen om te gebruiken. Het gemeenteopbouwteam heeft trouwens meestal meer informatie voor u beschikbaar.

Er is een keuze gemaakt wat betreft de werkwijzen, in het kader van liever een paar goed, dan veel half. In de loop van de tijd zullen aanvullingen en andere

¹ Ingeborg Janssen, *Gemeenten op een gezonde weg? Gezonde gemeenten binnen de Unie van Baptistengemeenten*. Afstudeerproject Christelijke Hogeschool Ede, 2010.

werkwijzen beschikbaar komen op een speciale plek op www.baptisten.nl. Daar zal dan ook de mogelijkheid zijn uw eigen werkwijzen en ideeën in te brengen, zodat andere gemeenten hiervan kunnen leren.

Kenmerken in plaats van activiteiten

De 'Gezonde gemeentescan' gaat over kenmerken, niet over activiteiten. Vaak zijn we geneigd om te zeggen 'welke activiteiten gaan we opzetten om...' en natuurlijk leidt een werkwijze tot activiteit. Het gaat hier niet om het ontwikkelen van nieuwe activiteiten, dat kunnen we wel. Het gaat om een gezonde levensstijl van de gemeente. Dat betekent, net als bij uw persoonlijke gezondheid, dat u sommige dingen moet laten, andere dingen echt wezenlijk anders gaat doen en dat heeft dan invloed op alle aspecten van uw leven. Zo is het bij gemeenten ook. Met deze map hopen we dan ook op het geheel van 'gezonde gemeente zijn' in te zetten.

Gebruik

Deze map is dus geen ideeën box waar u hapsnap uit kunt pakken, maar bedoeld als een map met een aantal werkwijzen waar u structureel mee aan de gang kunt gaan. Manieren van werken die ingebed dienen te zijn in het geheel van de gemeente. Waar elke keer de vragen gesteld worden:

- Hoe dienen we met deze werkwijze God, de gemeente en onze omgeving?
- Hoe raakt deze werkwijze de verschillende delen van de gemeente?
- Hoe bedden we deze werkwijze in het geheel van de gemeente in?

Vaya con Dios

Ofwel 'Ga met God'. We hopen en bidden dat deze map vruchtbaar en ondersteunend zal zijn voor gemeenten om hun weg met God elke keer opnieuw te zoeken en te vinden.

Samenstelling van de map

De Gezonde gemeente map is samengesteld door verschillende stafleden in samenwerking met een aantal werkgroepen:

- Gemeenteopbouw en evangelisatie: Albrecht Boerrigter, Ingeborg Janssen en Anne de Vries
- Theologische vorming: Eduard Groen, Wout Huizing en Teun van der Leer
- Zending en diaconaat: Hans Riphagen en Gerard Verbeek (Unie Raad)
- Werkgroep Gemeentestichting: Oeds Blok en Eugene Poppe
- Werkgroep Geestelijke Vernieuwing: Suzan Broekhuizen en Gerry de Vries
- Met eerder verschenen materiaal van de werkgroep cursussen: George van der Hoff en Yme Horjus
- Jaap-Harm de Jong als schrijver van veel stukken en ondersteuner van het GO team hierin.
- Naar een idee geboren in overleg van het GO team met een denktank rondom het GO team van Erry Fokkert, Jaco Oversluizen en Piet Passchier.
- Tineke en Douwe Visser als eindredacteurs